

Плесканюк Д.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ВИДАТНІ ПІЛОТИ В ІСТОРІЇ АВІАЦІЇ

Видатними пілотами, які здійснили перший керований політ у світі, стали американці брати Вілбер та Орвілл Райти [1]. У школі вони почали робити повітряних зміїв. У середині 1890-х років брати Райт зацікавились авіацією після ознайомлення з польотами на планерах німецького інженера Отто Лілієнтала [2]. Перші експерименти почалися 1899 року, коли вони сконструювали маленький планер, який був випробуваний 1900 року. Лише через рік, принципово змінивши конструкцію, їм вдалось зробити придатний для польотів апарат. Наприкінці 1901 року брати Райт збудували спеціальний «вітровий тунель», в якому протестували більше 200 конструкцій літального апарату, крил і корпусів. Наступного року вони розпочали створення першого моторного аероплана, на якому здійснили кілька сотень вдалих польотів. Влітку 1903 року Райти виготовили двигун внутрішнього згорання і на його основі збудували літак, а в грудні здійснили вдалу спробу піднятися в повітря.

Брати Райт першими навчилися по-справжньому літати, першими довели придатність літака для вирішення практичних завдань, піднявши в повітря пасажира.

Першим пілотом, який здолав звуковий бар'єр, був американець Чак Єгер [3]. Закінчивши середню школу, він вступив до ВПС США і спочатку був повітряним механіком, але потім стажувався як пілот. Після закінчення Другої світової війни пілот продовжив службу, почавши випробовувати різні типи літальних апаратів. Йому доручили випробування реактивного літака Bell X-1A, призначеного для подолання звукового бар'єру. Цей літак був оснащений модернізованим ракетним двигуном. У жовтні 1947 року він впорався з викликом, піднявши винищувач на висоту понад 17 км, і, незважаючи на те, що він знав, що втратить контроль над висотою, згодом перевів його в майже вертикальне занурення, щоб досягти максимальної швидкості 1200 км/год [4].

Це досягнення зробило його відомим як людину, яка відкрила нову сторінку в історії авіації. Льотчик був потенційним кандидатом на вступ до першого загону американських астронавтів, але він не

пройшов відбір через відсутність вищої освіти. За свою повітряну кар'єру він випробував понад 150 військових літаків.

Першим пілотом, що перетнув Атлантичний океан без посадок, став Чарльз Ліндберг [5]. 1919 року власник готелю в Нью-Йорку Раймонд Ортейг запропонував 25 000 доларів першому авіатору, який здійснить прямий політ з Нью-Йорка до Парижа. Ліндберг вірив, що зможе виграти, якщо матиме відповідний літак. Він особисто брав участь у виробництві спеціального літака «Дух Сент-Луїса». 10 травня 1927 року Ліндберг випробував літак, перелетівши з Сан-Дієго до Нью-Йорка. Політ тривав 20 з половиною годин, що вже було світовим рекордом на той момент. 20 травня Ліндберг вилетів з аеродрому Рузвельта, неподалік Нью-Йорка і приземлився на аеродромі Ле Бурже, неподалік Парижа, 21 травня, пролетівши понад 5800 кілометрів за 33,5 години [6].

Героїчний політ Ліндберга схвилював людей у всьому світі. Його удостоїли винагород, урочистостей та парадів. Президент США Келвін Кулідж вручив Ліндбергу Почесну медаль Конгресу та Хрест «За визначні льотні заслуги».

Першою жінкою пілотом стала французенка Раймонда де Ларош [7]. Вона була першою жінкою, яка отримала посвідчення пілота. Літаками Раймонда захопилася після виставки Вілбера Райта 1908 року в Парижі. Тоді вона здійснила кілька польотів на повітряних кулях та познайомилася з авіаторами.

Згодом вона познайомилась з французьким авіатором Шарлем Вуазеном. У жовтні 1909 року де Ларош звернулася до нього з проханням навчитися літати. 22 жовтня вона вперше злетіла у повітря самостійно. 8 березня 1910 року Раймонда де Ларош офіційно стала першою льотчицею Франції, після того, як Аероклуб Франції видав їй посвідчення пілота. Після цього Раймонда брала участь у авіаційних змаганнях в Єгипті, Угорщині та Франції.

Сергій Уточкін – пілот-випробувач, який популяризував авіацію [8]. На початку ХХ ст. зацікавився повітроплаванням та авіацією. 1908 року він виконував демонстраційні польоти на аеростатах над єгипетськими пірамідами та Сахарською пустелею. Восени 1909 року вирушив до Парижа та працював на збиранні авіадвигунів. Не маючи достатньо коштів для придбання аероплану, вирішив побудувати його самостійно. Після повернення до Одеси почав будувати два літаки. 2 січня 1910 року він випробовував один із них. У квітні 1910 року Уточкіна отримав від Одеського аероклубу звання пілота-авіатора. Він став першим вітчизняним пілотом, який здійснив велике турне з демонстраційними польотами. Перший

політ до Києва відбувся 4 травня 1910 року, а вже за два дні його нагородили медаллю Київського товариства повітроплавання.

Література

1. 8 пілотів, які змінили авіацію. URL: <https://aviamuseum.com.ua/ua/news/news/den-v-istorii-aviatsii/813-8-plotv-yak-zmnili-avatsyu> (дата звернення: 30.10.2023).

2. Осіпова В. Брати Райт – сила людської мрії. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/nauka/naukovo-populiarni-publikatsii/1751-braty-rait-syla-liudskoi-mrii.html> (дата звернення: 30.10.2023).

3. History of Chuck Yeager. URL: <https://www.chuckyeager.com/history> (дата звернення: 30.10.2023).

4. 1947-1954: Testing the Limits. URL: <https://www.chuckyeager.com/history/testing-limits> (дата звернення: 30.10.2023).

5. Charles Lindbergh Biography. URL: <http://www.charleslindbergh.com/history/> (дата звернення: 30.10.2023).

6. Charles Lindbergh. URL: <https://historicmissourians.shsmo.org/charles-lindbergh/> (дата звернення: 30.10.2023).

7. «Не послухалася і пролетіла кількасот метрів» – жінка вперше керувала літаком. URL: https://gazeta.ua/articles/science/_ne-posluhalasya-i-proletila-kilkasot-metriv-zhinka-vpershe-keruvala-litakom/864562 (дата звернення: 30.10.2023).

8. Сергій Уточкін – славетний спортсмен і піонер авіації. URL: <https://uain.press/blogs/sergij-utochkin-slavetnij-sportsmen-i-pioner-aviatsiyi-225911> (дата звернення: 30.10.2023).

УДК 34:656.071.7-051:005.57-027.561(043.2)

Редька Я.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ФОРМУВАННЯ У ПІЛОТІВ УМІНЬ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Формування умінь професійного спілкування у пілотів має вирішальне значення в авіаційній галузі на сучасному етапі. Пілоти мають володіти високим рівнем технічних навичок для побудови успішної професійної кар'єри. Ефективне спілкування є критично важливим для членів екіпажу та їхньої взаємодії з повітряним контролем, пасажирами та стейкхолдерами.

Одним із аспектів комунікативної компетентності пілотів є розуміння мовленнєвого акту, тобто цілеспрямованої мовленнєвої